

DIRVA

Nr. 125

Spalis-October 30, 1961

Cleveland, Ohio

TANKAI RIEDA PRIEŠ TANKUS, O SATURNO IŠŠOVIMAS ATIDARO NAUJAS GALIMYBES

Neabejotina, kad spalio 27 d. turi visus davičius ištirti istoriją. Tą dieną, santykiuose su komunistais, ginant Berlyno laisvės reikalus, JAV tankai atriedėjo prieš Rusijos tankus. Ir vieni kitų nepaleisdami iš akių, išstovėjo visą naktį, pasirušę atidaryti ugnį.

Rusai, kaip paprastai, kaltina kad amerikiečiai specialiai tempta Berlyno įvykius ir provokuoja karą. O amerikiečiai atsako, taip pat Maskvoj įteikdami protestą, jiems Berlyne eiti įpras-

tines pareigas trugdo rusų saivališki suvaržymai, prieštaraujantys esantiems susitarimams.

JAV karinė vadovybė, pasiūdama savo tankus lydėti į Rytų Berlyną savo civilius pareigūnus, ignoruoja rusų įsakymu užtvartą sieną. Įvykius gerai žinantieji pabrėžia, kad tai nors ir pavėluota, bet tankų pasiuntimas prilygsta prestižiniam užtvartų ardymui. O užtvartas išardyti, jei nebus norima rusams nusileisti, tikrai reikės.

Spalio 27 d. į istoriją įeis ir dideliu JAV mokslininkų laimėjimu. Į erdves buvo iššauta Saturno raketa, 162 pėdų aukščio ir sverianti 925,000 svarų arba 460 tonų. Raketa pakilo 95 mylias ir paleista iš Cape Canaveral raketų bazės, nusileido už 200 mylių netoli nuo Little Abaco salos.

Tokio aukščio ir svorio raketos iššovimas mokslininkams (Nukelta į 2 psl.)

RELIGINIS VAIKŲ AUKLĖJIMAS LIETUVOJ

Daug kam yra jau žinoma, kad okupuotoje Lietuvoje religinis vaikų auklėjimas okupanto yra pasmerktas. Mokinių tėvų susirinkimuose skaitomos pavardės tų tėvų, kurie savo vaikus viešai vedasi į bažnyčias. Tėvai raginami nusiųsti į bažnyčias vaikus. O vaikams įsakoma nekalbėti tėvų ir neiti bažnyčion.

Tėvai, nors slapta, vis vien stengiasi savo vaikus išmokyti katekizmo, o mažesnius paruošti prie pirmos komunijos. Susitarę kaimynai, vaikus moko savuose butuose. Kad nebūtų apkaltintas nė vienas gyventojas šios mokyklos laikymu, tai kasdien keičiama patalpa.

Partiniams, t. y. komunistams, su religiniu vaikų auklėjimu dar sunkiau. Jie savo vaikus turi išvežti net į dešimtą parapiją, kur jų asmeniškai niekas nepažįsta, kad galėtų vaikus pakrikštyti arba paruošti pirmajai komunijai.

1959 metais kunigas Svarinskas grįžo iš Sibiro į savo gimtąjį Kadrenų kaimą (Ukmergės raj.). Atlikdamas kunigo pareigą pradėjo šio kaimo vaikus mokyti katekizmo. Kaip ir kiekvienas, grįžęs iš tolimo krašto, išsiilgsta savo tautiečių. Šiais jaunais tautiečiais džiaugdamasis jis juos pavaišino saldainiais. Pamatęs tai okupantas, kunigą Svarinską apkaltino, kad saldainiais vilioja vaikus iš komunistinės organizacijos. Tais pačiais metais vėl buvo išvežtas sunkiems darbams atgal į Sibirą.

K. Audrietis

KAUNO HYDROELEKTRINĖS VIRŠININKAS 'DINGO'

Luchniovas buvo Kauno hidroelektrinės statybos viršininkas. Anais metais, ką tik atvykęs į Kauną, iš karto tapo svarbi asmenybė Lietuvoje. Netrukus po jo atvykimo įvykusiame partijos suvažiavime Luchniovas, nors ir naujokas, nors vietiniams dar nematytas ir nepažįstamas, iš karto buvo pasodintas į suvažiavimo prezidiumą, o suvažiavimui baigiantis, jo pavardė jau buvo ir "Lietuvos" komunistų partijos centro komiteto narių sąrašė.

Baigiantis statybai Kaune, Luchniovas drauge su lietuviais inžinieriais pradinėjo, kad Lietuvai labai svarbu tuojau statyti ir kitas numatytas elektrines ant Nemuno, visų pirma ties Jurbarku. Matyt, buvo linkęs dar kiek ilgiau Lietuvoje pasilikti. Bet Maskvoje į tai nebuvo atsižvelgta. Tėnai nutarė statyti Lietuvoje šiluminę jėgainę, maitinamą Dašavos dujomis.

ATITAIŠYMAS

Dirvos Nr. 124 per klaidą pirmame puslapy po nuotrauka buvo padėtas kitas parašas, Turėjo būti: "Lietuvos pasiuntinys Brazilijoje Dr. F. Meieris (prieš stalo) su artimu bendradarbiu Dainavos pirmininku I. Dubausku (dešinėje) ir svečiais iš Argentinos A.L. Balso leidėjais Pranu ir Ona Ožinskais. Nuotrauka P. Ožinsko". Gi aname numery aprašyta nuotrauka dedama apačioje.

Argentinos Lietuvų Centras spalio 14 d. minėjo 35 metų sukaktį. Nuotraukoje dalis svečių, dalyvavusių iškilmingame minėjime. Pirmoj eilėj iš kairės sėdi: ALC pirm. K. Deveikis -- Pipiras, J. Petrauskas, kun. S. Saplys, O. Ožinskienė, Nemuno pirm. A. Siperka, SLA pirm. J. Stalioraitis ir kt. P. Ožinsko nuotrauka

Roselando, III, LB lituanistinė mokyklą lapkričio 4 d. Visų Šventųjų parapijos salėje rengia vaikų kaukių balių, kuris prasidės 6 val. vak. Visi mokyklos bičiuliai kviečiami parengime dalyvauti. Šiuo metu mokyklą lanko 36 mokiniai ir veikia 7 skyriai. Nuotraukoje mokyklos vadovybė ir tėvų komiteto nariai. Sėdi iš kairės: mokyklos vedėjas J. Plačas, tėvų komiteto pirm. inž. E. Vilkas, LB apyl. pirm. A. Gaška. Stovi: tėvų komiteto išd. A. Viktoras, tėv. kom. sekr. K. Petreikienė, mokyt. E. Gaškieienė ir LB apyl. šviet. reikalams vicepirm. K. Bružas. Nuotraukoje trūksta mokyt. N. Kapteinytės.

Maskva žino kurią valandą į žemę grįš astronautas, bet nežino kada iš krautuvės pareis šeimininkė...

(Dirvos specialaus korespondento Paryžiuje)

Skaitant Sovietijos komunistų partijos programą pirmas įspūdis gaunasi, kad tai jau yra skaityta, girdėta, matyta. Pav. sugebėjimas laikyti realybę tai kas dar neįvykdyta. Jinai suteikia vis tas pačias viltis savo tautai. Greitas ir nepaprastas

sybės, jau nuo 40 metų, pažadus su pasiektais tikslais remiantis oficialiais statistikos duomenimis; Chruščiovas siūlo o rusų ūkininkas, atmosferinių prajovų padedamas bei biurokratų trūkdomas, vykdo.

Iš pačios Maskvos gauname

rie dabar pavergti komunistinio režimo disciplina, suteikti laisvės ir galimybes iškelti tos partinės disciplinos esminį reikalą, leisti jiems patiemis patirti, ar Vakarai bei Amerika atitinka tai sovietų propagandos atvaizduotai karikatūrai.

Sovietų Komunistų Partijos programa neturės jokios įtakos į gyventojų mases, po 5 ar 10 metų Agit-Prop technikai patiekis vėl kitą. Atrodo, kad būsimoji visuomenė nedaug kuo skirsis nuo dabartinės, tegaus "į rankas" pusę algos, kita pusė bus atskaityta finansavimui visokių socialių ir bendruomenės reikalų. Ar sovietų darbininkai matys šioje santvarkoje progresą?

Patį Sov. S-ga per savo vadų lūpas, per savo veiksmus, iniciatyvas duos kryptį istorijos eigai.

Dėka Chruščiovo žinome kiek reikia atominių bombų, kad išbrauktų iš žemėlapiu Prancūziją ar Angliją. Turėdami galvoje, kad amerikiečiai jų irgi turi nemažai, tikime, kad sovietų vadai nepadarys tos klaidos vadinamos avantiūra. Antrą vertus, negi tos "žmoniškumo ir brolybės" religijos Kriuv-Krivaitis

(Nukelta į 2 psl.)

Sovietijos galybės didėjimas ir, deja, žymiai lengviau kylantis kasdieninio gyvenimo lygis.

Sovietų ekonominė padėtis apibūdinama kaip "galinga ir vispusiškai išvystyta". Turint galvoje, nepaprastą prarają, skiriančią sunkiąją pramonę nuo, taip vadinamos, "pirmojo reikalingumo" prekių gamybos, kyla klausimas ar šiaip ir anapus geležinės uždangos, žodžiui "vispusišką" yra teikiama ta pati prasmė... Toje pačioje programoje minima, kad "socialistinis režimas suteikia galimybes tautoms klestėti ir jų suverenumui stiprėti". Argi vengrų tautos suverenumas būtų sustiprėjęs nuo 1956 m. lapkričio mėn. įvykių.

Programa mini, kad padidinus Sov. S-gos gamybą pusrėčio karto, JAV bus pralenktos (kol kas toji gamyba tesudaro tik 40 0/0 JAV, o anot paties Kruščiovo 50 0/0). Per ateinančius 20 metų norint pramonę padidinti 6 kartus, tam tikslui reikėtų jos našumą pakelti 4 ar 4,5 sykius; tuo tarpu kiek sykių sunkiojoji pramonėje (niekad kasdieninių prekių gamyboje) tikslai buvo atsiekti, tai visada tik dėka darbo jėgos viršnorminio padidinimo, bet niekad nepasiekus numatyto našumo.

Žemės ūkio srityje Sovietams pasivyti JAV bus dar sunkiau. Palyginkime Sov. S-gos vyriaus-

dabartinį to krašto apibūdinimą: Maskvoje yra žinoma kurią valandą grįš į mėnulį išskridęs astronautas, bet nėra jokios žinios kada grįš namo šeimininkė išėjusi į gretimos gatvės kampe esančią mėsinę. Mes vakariečiai turime labiau simpatijų tautos kurios, kad ir su širdgėla, velyja sutikti su pasivėlinimu erdvės tyrinėjimo srityje, negu sutikti su taip dideliais sunkumais ir trūkumais kasdieniniame gyvenime.

Jei už 20 metų ir kosmonautas ir šeimininkė galės numatyti lygiai tiksliai savo grįžimo laiką, būsimie ir mes patenkinti. Vakarai nesibijo tos perspektyvos, kad Vakarų ir Rytų pasaulių pramonės susilygins. Vakarai tiki, kad rusų tauta, kaip ir visos tautos, trokšta taikingo su gyvenimu. Kodėl, galų gale, sovietų žmonės nesusilauktų, po tiek metų vargų ir trūkumų, atpildą ne vien tik kolektyvinių bei erdviųjų "dostiženijų" formoje, gal kasdieninio gerbūvio padidėjimas sušvelnintų ir kitas idėjas, kad sovietai taptų jautresniais ir tai didžiausiai vakariečių gėrybei - laisvei.

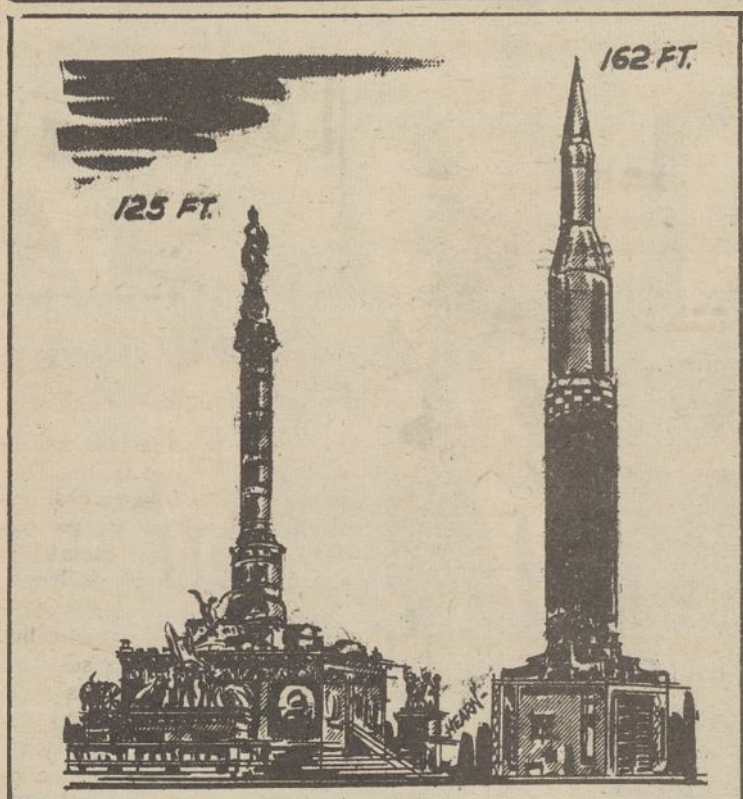
Žemėje yra vietos visoms tautoms ir visiems režimams. Komunistai neatvers vakariečių į savo religiją vien statistikos duomenų dėka. Reiktų sovietų "išlaisvintiems" proletarams, ku-

GALI SUVARŽYTI PREKYBĄ SU KOMUNISTAIŠ

Valstybės departamento sluoksniuose užsiminta, kad JAV gali nutraukti maždaug 200 milijonų dolerių per metus siekiančią prekybą su komunistinėmis valstybėmis, jeigu Sovietija tęs grasinimus gyvybiniams Vakarų interesams.

Tuo reikalu pradėtuose senato vidinio saugumo komiteto apklausinėjimuose senatorius Kenneth B. Keating pareikalavo naujų ir griežtesnių eksporto kontrolės įstatymų ir rūpestingesnės kontrolės išvežamiems į komunistų kraštus gaminams. Jis reikalavo, kad gynybos departamentas gautų pilną veto teisę tuo klausimu, o užjūriuose veikiančioms strateginių medžiagų gamybos firmų skyriams būtų taikomi tie patys suvaržymai, kaip ir Amerikoje.

Iš kitų liudijimų paaiškėjo, kad vyriausybė pastaruoju metu su laikiusi nelegalių siuntų Kubon už daugiau kaip pusę milijono dolerių. Komercijos departamento pareigūnai pažadėjo kruopščiai sekti, kad kontrabanda Kubos režimui nebūtų vykdoma per Kanadą. Šiuo metu yra uždrausta Kubon išvežti visas prekes, išskyrus maistą ir vaistus.

Saturno raketą iššovus į erdves, Plain Dealer dienraštis atspaudė labai vykusį palyginimą. Visi clevelandiškiei labai gerai žino esantį miesto centre karinį paminklą. Jis tikrai nemažas, bet Saturno raketa didesnė.

Tankai rieda...

(Atkelta iš 1 psl.)

atidarė naujas galimybes tolimiesiems erdvių užkariavimui paleidžiant raketą į kitą planetą. Raketa buvo pripildyta skysto kuro, kurios svoris sudarė 750,000 svarų, arba 10 geležinkelio tankų, kuriais vežamas skystas kuras.

JUNGTINIS TAUTOS padidėjo dviem naujais nariais - Išorinė Mongolija ir Mauritania. Tai 103 ir 104 Jungtinių Tautų narys.

Išorinė Mongolija aiškus Rusijos satelitas, kurio priėmimą, perkabėta Tautinė Kinija, nevetavo. Bet kai Jungtinėse Tautose, po priėmimo buvo balsuojama rezoliucija, kad Rusija susilaikytų nuo 50 megatonų atominės bombos sprogdinimo ir už tą rezoliuciją balsavo 87 nariai, Išorinė Mongolija ir Kuba balsavo prieš. Tuo lyg pabrėžta, kad tos dvi valstybės yra paklusniausi Maskvos tarnai.

Maskva žino...

(Atkelta iš 1 psl.)

visai nesusižadines pasmerkusių atominių mirčių milijonus žmonių...

Bet reikia pasakyti, kad žmogus yra keistas sutvėrimas, kuris nemėgsta prisipažinti bijas ir dažnai pats šoka į priešą pirmyn, kad nugalėtų savo baimės jausmą. Rusų kariuomenė smarkiai nukentėjo 1941 m., bet ar ne ji iškilmingai žygiavo Berlyno gatvėmis karui pasibaigus? Taigi, jei Sov. S-ga turėdama atominių bei kitų bombų ir raketų atsargas norės valdyti pasaulį ji terorizuodama, ji iššauks karą, nuo kurio, tiek socialistinis tiek kapitalistinis pasaulis, lygiai nukentės.

Taikus sugyvenimas bus įvykdytas jei nei vienas iš "didžiųjų" nemėgins prievartos ar jėgos kelių įsiviešpatuoti pas kitą, jei prisidengė idėjinė kova, netrukdydys kitam teisės gyventi ir tvarkytis savo krašte. Tegu varžytinės vyksta laisvai ir garbingai.

Tegu Maskvos universiteto profesorius atvyksta į Vakarus dėstyti Markso socializmo, o vakariečiai tevyksta Maskvon skaityt paskaitų apie savo, ne marksistinę, sociologiją. Reikia manyti, kad Sov. S-ga neišsileis taip vadinamų "monopolistų" bei "belicistų" propagandinių. Tenai, už geležinės sienos, valdžia ar vyriausybė nustato kas yra draugas ir kas socializmo priešas. Vakaruose visi, taigi ir studentai, patys nutaria, dažnai suklūsta, bet Sov. S-goje ir valdžia klysta ir jos klaidos kainuoja žymiai brangiau, pav., asmenybės garbinimas.

Reiktų tikėti, kad kartą bus leista ir sovietų studentams patiesi apsispręsti kiek teisus ar klaidingas yra jiems teikiamas ideologinis apmokymas. Tai būtų diena, nuo kurios prasidėtų Vakarų ir Rytų pasaulio taikus bendradarbiavimas ir sugyvenimas.

Be pagalbos iš šalies komunizmas Kuboje dar ilgai liks nenuverčiamas

Kubos egzilų sluoksniai tiki, kad aktyvi opozicija prieš Castro režimą auganti, sukilėlių pagrindini pradedant atsigausti nuo balandžio mėnesį gautų žaizdų. Tai rodančios praeitą mėnesį vykusios religinės riaušės ir pastarosiomis savaitėmis vis dažnėja sabotažo veiksmai, įskaitant bombų sprogdinimus praeitą penktadienį.

Sąlygas gyventojų nepasitenkimiui augti didina sunkėjanti ekonominė būklė -- prekių stoka, produkcijos smukimas ir didėjęs bedarbių skaičius miestuose, tuo pat metu stingant darbininkų cukraus ir kavos pupelių derliui nuimti.

CHE GUEVARA SKELBIA...

Neseniai per vyriausybės radijo tinklą pasakytoje kalboje Kubos "ekonominis caras" Guevara atvirai pripažino tokius sunkumus:

PRAMONĖ -- Žaliavų ir mašinų dalių stoka sudaro "dvi pagrindines mūsų problemas". Nė viena pramonės šaka nepasiekė užplanuotų tikslų. Eilė fabrikų visiškai sustojo, jų tarpe ir pagrindinės pajamos nešą cukraus fabrikai, nes neturima mašinų atsarginių dalių.

SIUNTOS IŠ UŽSIENIO -- Guevara nusiskundė, kad siuntos iš

Sovietijos ir raudonosios Kinijos neateinančios pagal planą. Sovietija už savo prekes ima aukštas kainas, tuo tarpu už Kubos cukrų moka menkai.

GAMINIŲ KOKYBĖ -- Esą, "daugelis draugų tebegalvoja, kad gera kokybė esanti kapitalizmo ženklas".

MUILAS -- "Nėra gerai, kai galima gauti muilo Havanoje, o jo nėra provincijoje. Jei nėra muilo visame krašte, tai jo neturėtų būti ir Havanoje. Arba

Jau ir iš režimo radijo pranešimų ryškėja, kad vyriausybė turi didelių sunkumų su kavos derliaus nuėmimu. Spaliopradžioje vyriausybė kas dieną per radiją kvietė "tūkstančius" savanorių kavos pupelėms skirti. Režimas aiškina, kad daugelis klajoklių darbininkų gavo žemės ir todėl neturi laiko skinti kavos. Bet egzilai pabrėžia, kad klajokliai darbininkai niekada nebuvo naudojami kavai skinti. Vienas neseniai pabėgęs ūkininkas

lėktuvų skaičius pakilo iki 50 su 135 pilotais. Salos strateginiai punktai perpildyti tankais, patrankomis, kulkosvaidžiais ir kitais ginklais. Castro milicija dabar yra didžiausia ir geriausiai ginkluota karinė jėga visos Lotynų Amerikos istorijoje. Kol toji milicija tebėra lojali, režimui nėra pavojaus, kad kas nors jį nuverstų iš vidaus.

Egzilų vadai sako, jog sukilėliams reikia skubios ir pakankamos pagalbos, kad jie galėtų tapti reikšmingu elementu kovojant su režimu. Jie nurodo, kad pastaruosiuose sabotažo veiksmuose buvo naudoti sprogmenys ir kita medžiaga, kurią pasisekė išgelti po nepasisekusios invazijos. Daugumas tų dalykų yra pasenę,

muilas turi būti paskirstytas taip, kad jo būtų visur."

VAISVANDENIAI -- "Tiesą yra ta, kad vaisvandeniai turi keistą skonį, kurio negalima aptarti... Coca Cola, buvusi vienu iš populiariausių dalykų krašte, dabar turi krūtinės vaistų skonį."

DEGTUKAI -- "Gėda," pareiškė Guevara -- galvutės blogos, žiebio popierius nukrinta, degtukai neišsijiebia arba nedega.

DANTŲ PASTA -- nebuvo gaminama keturis mėnesius šiais metais. Dabar pradėtoji gaminti po penkių savaičių pasidaranti "lyg akmuo". Priežastis -- iš komunistinių kraštų negaunama tokių gerų chemikalų, koki buvo gaunami iš JAV.

pasakojo, kad provincijoje paprasčiausiai deginami kavos laukai, "kad derlius nepatektų į komisarių rankas".

Didelį rūpestį kelia ir ryžiai. Spalio 9 režimas paskelbė, kad Camaguey provincija turėsianti blogiausią ryžių derlių istorijoje. Tai iššaukė dvi priežastys: pabėgėliai išskrido lėktuvais, kurie buvo naudojami laukams purkšti; ryžių laukus apniko ligą, vadinama "rykšte". Anksčiau Kuboje veikė JAV įstaiga, kuri vadovavo kovai su ta epidemija, pastaraisiais metais toji stotis buvo uždaryta.

BAIMĖ IR NEAPYKANTA

Į didėjantį skurdą režimas atsako gyventojų kontrolės stiprinimu ir kitais komunistiniais metodais. Pastaruoju metu režimas vis garsiau reikalauja apie artėjančią invaziją. Tuo, be abejo, iš vienos pusės pripažįstama, kad ginkluotoji rezistencija vėl atgijo kalnuose ir stiprėja, iš antros -- stengiamasi pateisinti savo brutalius metodus.

Sovietų ginklai kraštą pavertė karine stovykla. Žvalgybos sluoksniai sako, kad Castro turės mažiausiai 300,000 milicininkų su daugiau rusiškų ir čekiškų šautuvų, negu jie gali panaudoti. Sovietinių sprausminių

kaip pvz. II Pasaulinio karo granatos su prancūziškais instrukcijomis (nes tos granatos buvusios skirtos prancūzų mąkstams ir dabar jau net pavojingos naudoti), arba C-3 tipo plastiniai sprogmenys, kurių stiprus kvapas lengvai gali pritraukti režimo miliciją.

Rugsėjo 29 dieną numatytiems kelių Havanos didžiųjų krautuvų sprogdinimams pogrindis naudojo savos gamybos bombas, kurių pagaminimas pareikalavo dviejų mėnesių laiko. Operacija nepasisekė, nes slaptoji policija užuodė sąmokslą ir apsupo visus krautuvų tarnautojus, uždrausdama jiems išeiti iš krautuvų. Pogrindis po to pašalino daugumą bombų, kad nežūtų tarnautojai.

Bet pagalbos iš šalies beveik nesitikima. Apie Castro šūkajamą naują invaziją JAV vyriausybė nė negalvoja. Aplamai, Washingtono sluoksnuose viešpatauja įsitikinimas, kad komunizmas ilgesniam laikui įsitvirtins Kuboje. Taip pat neruošiami joki planai, ką reiktų daryti, jei sprogdimas įvyktų iš vidaus, nes tai, kaip ir ekonominis sužlugimas, čia laikoma tolimos perspektyvos galimybe.

(tp)

Los Angeles, Calif., gyvenantis inž. Julius Jodelis (vidury), lietuviškų dešrų gaminti pasikvietė į talką du bendradarbius amerikiečius inžinierius, kurie pripažino, kad tai daug komplikuočiau, negu gaminti raketą į mėnulį, ir vėliau būna didesnis malonumas, besidžiaugiant atsiektais rezultatais.

L. Kančausko nuotrauka

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VIrginia 7-7447 John J. Kazanauskas, Pres.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St. Marquette Parke
SAV. J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIKIA
Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!
TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1 ASBACH URALT	5ths	\$4.95
2 BISQUIT 3 star Cognac	5ths	\$4.98
3 MARTELL 3 star Cognac	5ths	\$5.39
4 METAXA graikų brendy	5ths nuo	\$5.75
5 WHITE HORSE SCOTCH whisky	5ths	\$4.98
6 SKAIDRIOJI 80°	5ths	\$2.95
7 CHERRY, BLACKBERRY, PEACH, APRICOT importuoti		
prancūzų likeriai	5ths	\$2.98
8 BORDEAUX pranc. vynas	5ths	\$0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kanomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: B. Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Be perėjimo į puolimą nieko gero nebus

Skaitome ir klausomės pranešimų apie tarptautinę įtampą. O taip pat ir apie nuolaidas, kurios po kiekvieno sovietų užsiprašymo, jų apetitus iš naujo didina.

Toji įtampa, nors ir apie nuolaidas nemažai kalbama, kol kas neturi tendencijos mažėti. Priešingai, kiek žinios eiliniams gyventojams prieinamos, jos rodo, kad pasiruošimai visokiems netikėtumams, didinami. Ir vyrų įvilkinimas į karines uniformas, ir naujų ginklų kalimas, sparčiau.

Šiuo metu mes tą įtampą esam įpratę Berlyno įvykiais matuoti. Bet, atrodo, kad tie, kurie vykdo pasiruošimus visokiems netikėtumams, numato, kad sovietai tuo vienu židiniu nepasitenkins. Jie gabūs vienoj vietoj neramumų ir įtempimų židinį sukurstyti, o kitoj vietoj netikėtai smogti ir užimti. Ir, daugiausia, ne savo tiesioginiu užpuolimu, bet vietinių jėgų paruošimu ir jiems pagalbos teikimu.

Žinoma, reikia pripažinti, kad Berlynas šiuo metu yra tų įtampų įvykių centre. Bet Berlyne jie jau pakankamai laimėjo. Pirmiausia, jie rytinį Berlyną atitvėrė geležinė uždanga. Toliau, jie sulaukė iš Rytų Vokietijos bėglių prasiveržimą į Vakarų. Ir pagaliau, jie tai darydami iš vakariečių pusės nesulaukė jokio pasipriešinimo, išskyrus kelius raštus, kurie sovietų nejaudino. Jie, kaip vienas karikatūrų piešėjas nurodė, sovietų vadams sudaro tik popietinę pasikaitymo pramogą ir skanų pasijukimą. Tai lyg priedas prie skanių pietų užgeriant degtinę ir iš vakariečių pasišaipant.

Europos prieškomunistinė spaudoj dabar neretai užtinkami samprotavimai, kad Berlyno įtampoje vakariečiai jau tikrai yra daug pralaimėję. Esą, patys rusai nemane, kad vakariečiai jiems leis mūro sienas statyti ir spigliuotas vietas tempti. Jie mane, kad dėl to įvyks susidurimas, todėl patys nerizikavo, o siuntė rytinės Vokietijos vokiečius. Siuntė praktiškai galvodami, kad jei įvyks susidurimai, jiems dar bus lengva iš padėties išsisukti ir savo prestižą nemažinant, kompromiso pasiekti.

Vakariečiai, kaip paprastai, ir mūro sienas statant ir spigliuotas vietas temptiant, buvo nevieningi ir dabar tokie tebėra. Jei De Gaulle visą šį sovietų manevrą geriausiai pramatė, tai nei anglai nei amerikiečiai nebuvo reikiamai kieti. Sovietai pareikalavo ir įtampą išaugino, o vakariečiai nusiskubino derėtis. Ir nusiskubino ne su reikalavimais sovietams, bet su pasiūlymais daugiau ar mažiau sovietus patenkinti.

Tokia JAV ir Anglijos politika su sovietais kėlė daug rūpesčių anksčiau ir dabar tebekelia. Eilė konferencijų karo ir pokario metais sovietams tiek daug nuolaidų davė, kad jie, palyginti, labai mažomis pastangomis, didžiausią kolonialinę imperiją sukūrė. Ir ją vis didina naujais užsiprašymais. Didina, tarsi jie būtų po šio karo nusiskriausti, kad atpildą gautų.

Tokią politiką įvalgiai vertinantieji sako, kad kol sovietai bus puolamoje pozicijoje, kol jie nepajus reikalavimų savo valstybės sienas atitraukti atgal ir atsiskirti kolonialinės imperijos, vergijos priemonėmis kūriamos, tol jie bus nesuvaldomi. Ir tik tokius reikalavimus iškelus bus pilnai pateisinamas atsarginių įvilkinimas į karines uniformas ir naujų ginklų kalimas.

Be tokios politikos, kuri sovietų atžvilgiu pereitų į puolimą, nei taikos nebus, nei sovietai nebus suvaldyti. Tai tik bus manevrai, iš kurių sovietai šaipysis, nes gerai žinos, kad jų niekas nepradės pulti, jei jie patys nepuls.

B. G.

Chicagos Marquette Parko liuanistinės mokyklos jaunieji artistai buvo nuvykę į Kenosą, Wisc., kur suvaidino D. Augienės vaidelį Velykos. Nuotraukoje "aktorai" su savo vadovais prie autobuso, pasirošę kelionėn.

LIETUVOS LANKYTOJŲ ĮSPŪDŽIŲ PRASMĖ (2)

V. RASTENIS

EKSURSANTAI

Jau trys vasaros kaip įvyksta po porą - trejetą organizuotų ekskursijų į Lietuvą iš Kanados ir Jungtinių Valstijų. Jų rėmose Lietuvą aplankė kone 300 asmenų. Bet tik keliolika iš jų žodžiu ar raštu viešai papasakojo savo įspūdžius.

Ekskursijas organizavo uolūs rusų - bolševikų viešpatavimo Lietuvoje šalininkai. Ekskursantų rinko irgi daugiausia iš tokių pačių tarpo, nestiktokie ekskursantai bolševikams teptinini. Tad iš anksto buvo numanu, kad "informacijos", kurias tokie ekskursantai parsiveš, bus ne kas kita, kaip tik sustiprintas tvirtinimas to paties, kas jų ir bolševikinės valdžios ir ligi šiol sakyta.

Ekskursantams rodė tik blizgantįjį medalio šoną. Neišvengiama reikiama bėleisti jiems susitikti su gimineis, tačiau, kaip kuriais atvejais jų daliai sudarė progos pasukubomis žvilgtinti ir į kitą šoną. Iš to išėjo plane nenumatytų pasekmių. Tik "kietasis branduolys" pasakojo tą, ką organizatoriai buvo planavę. Kiti tyli, neviešai ir "negrąžių dalykų" prasitaria, o dalis net visai garsiai prabilo ir apie "surūdijusįjį" medalio šoną.

Katrų pasakojimuose daugiau tiesos? Kai pasakotojai ima tarp sąvė melagių titulais svaidytis, tiesos nuo melo atskyrimas tampa gana keblus.

GYRĖJŲ TIESA

Nėra pagrindo be niekur nieko spausti melagių ženklą ant kaktų tiems, kurie pasakoja matę naujų didelių pastatų, įmonių, pasakoją, kaip gražiai juos priėmė, vaišino, kaip jiems ten dainavo ir šoko, ir kaip tose aplinkybėse sutiktieji gyrėsi savo gyvenimo gerumu. Jie tikrai visa tai matė: geriausias žmones, geriausias

mokyklas, geriausias ligonines, nemokamą gydymą ir visokius kitokius dalykus, kokiais pasididžiuioti nepraleidžia progos joki kolonizatoriai. Rodytojai parodė tai, ką norėjo parodyti, žiūrovai pamatė tai, ką norėjo pamatyti, abeji patenkinti ir dabar pasakoja, kaip tenai buvo.

Bet iš to nesužinome nieko nauja, nes tai visą laiką girdima. Antra, kur iš anksto numatyta girtis, net ir tikrai esamais dalykais, ten visada prie tiesos atsiranda ir pagražinimų. Todėl, jei ekskursantų - gyrūnų pasakojimai ir nėra grynas melas, tai visgi būtų apgaulinga priimti juos ir kaip visišką gryną tiesą, kadangi dažniausia tai "papudruota", "parašvinta" ir "paraityta" tiesa, lyg dama, padailinusi savo menklau nusisekusias prigimtinės dovanas. O svarbiausia, ta pagražintoji tiesa nėra visa tiesa, o tik tam tyčia parinktoji tiesos dalis.

PEIKĖJŲ TIESA

Žvilgtelėjusieji į tamsųjį medalio šoną, deja, irgi neišdėda "kaip ant delno" visos tiesos. Gavę progos tik pasukubomis šokti šuolį į šalį nuo bendrojo, gražumų (ar "praeities baisybės") terodančio ekskursijų kelio, jie turėjo progos pažvelgti tik į kurį nors mažą, atsitiktinį "užkulisių" kampelį, kuris galėjo pasitaikyti arba žiauriai skurdus, arba vidutiniškas, arba net ir visai padorus. Jie neturėjo progos įsitikinti, koksai iš tokių kampelių būtų visam kraštui būdingiausias.

Kai patys bolševikai spaudoje ar kitur ima peikti savus trūkumus, tai visai saugu patikėti, kad toki trūkumai tikrai yra, ir yra toki, kaip sako, ar gal ir dar didesni. Nes, jei tų trūkumų nebūtų, negi jie jais "girtųsi". Bet kai apie pamatytus trūkumus kalba nusivylęs ekskursantas, tai jo pasakojimui tinka panašus rezervas, kaip ir gyrūno kalbai. Ne tik dėl to, kad jis ne viską matė, bet ir dėl to, kad jo apibūdinimai irgi esti paveikti subjektyvaus nusiteikimo (nusivylimas, gailėsčio, pasipiktinimo).

Kaip teisme labai daug vertės nustoja liudijimas, kur liudininkas kalba ne tiek apie įvykį, kiek apie to įvykio jam sukeltus jausmus ir samprotavimus, taip ir čia informacinė pasakojimo vertė labai nukentėja, kai pasakotojo minimi faktai skęsta jausmų pareiškimuose ir šuoliškai pasidarytose apibendrintose išvadosė.

Gaila, ekskursantų tarpe, atrodo, nebuvo tokių, kurie būtų sugebėję neaptemdyti savo pastabų juose kilusiais subjektyviais nusiteikimais. Dėl to ir nusivylusiųjų ekskursantų pasakojimams reikia "koštuvo", norint išsiskirti iš jų patikimus tiesos trupinius.

LANKYTOJAI

Vienos rankos pirštų dar galima suskaityti lietuviams, gi-

musiems ar natūralizuotiems Amerikos piliečiams, kaikiuriems tik 1944 metais iš Lietuvos nuo bolševikų pasitraukusiems, dabar gavusiems galimybę aplankyti Lietuvą paskirai, ne atrinkinių ekskursijų rėmuose. Visi jie žmonės, išėję aukštąjį mokslą, visuomenininkai, nepriklausomybininkai, antibolševikai, dėl visų daug kam kilo abejojimų ir baiminimųsi "ar gerai daro, kišdami galvas į tokias žabangas", ir iš visų daugumas tikėjosi, kad "pasakys, kaip gi ten dabar yra".

Bet, neskaitant vieno anoniminio, stipriai gąsdinančio ir ne mažiau klaidinančio atsišaukimo, tik vienas iš jų daug ir garsiai kalba. Gaila, ir tose kalbose informacija skęsta visokiuose "judošiu, šetonu, rupižiu" epitetuose, kuriuos prie bolševikų vardo prikerkti sugebėtų bet kas, net ir nekeliauvęs jų dar kartą pamatyti. Kiti paskiriejį lankytojai pabrėžtai santūrus, ypač viešumoje. Kodėl?

Ar todėl, kad gal pamatė, jog ten ne taip jau bloga, kaip buvo manyta, ir dabar nepatogu tą sakyti? Ar gal lankytis leidusieji įpareigojo tylėti? Ar gal, už leidimą apsilankyti turėjo pasižadėti "atitaisyti" čia esamą nuomonę apie padėtį Lietuvoje?

SANTŪRUMO PRIEŽASTYS

Toki spėliojimai, žinoma, natūralūs. Bet priežasčių santūrumui kiekvienam tokiame lankytoji yra ir dar natūresnių. "Pavienininkai", ne taip, kaip ekskursantai, nevežiojami po visą Lietuvą. Jie gauna trumpą laiką paviešėti tik Vilniuje, o laimingesniu atveju gali "šuoiliu šoktelti" į Kauną, į Trakus, ir štai tik vienu atveju net į gimtąjį kaimą.

Joks sąžiningas stebėtojas po tokio trumpo ir suvaržyto apsilankymo negali imtis aiškinti viso krašto padėties, visos tautos nusiteikimų. Jis gali papasakoti tik apie atskirus matytus dalykus, apie atskirus sutiktus žmones, gal atskirus jų pasisakymus... Žodžiu, trupinius iš bendro vaizdo. Bet ar tikrai gali ir apie tai pasakoti?

SAUGIOS IR NESAUGIOS TEMOS

O, taip! Kas bolševikų valdžiai palanku, galima pasakoti be jokio varžymosi. Bet koks interesas

(Nukelta į 4 psl.)

KLAUSIMUKAS
A. MARGERIUI

"Vilnis" persispausdino o gabalą naujos A. Margerio knygos ("150 dienų Lietuvoje"). Jau vien toje ištraukoje yra nemaža skaitmenų. Ypač daug jų pabrėžia vieno kolchozo pirmininkas. Iš daugelio skaitmenų, žinoma, ir įspūdis didelis: visko atrodo labai daug. Bet, paėmus pieštuką ir kiek paskaiciavus, aiškstėn lenda daug dalykų, apie kuriuos

DISKUSIJOS ĮVESTOS Į KULTŪRINGĄ PLOTMĘ

Su nekantrumu laukiau trečiojo LNT pirmininko tęsinio Dirvoje, bet perskaitęs gerokai apsiyviau. Tikėjau, jog po kritiškų pasisakymų esminiais klausimais, seks pozityvūs šidylimai. Deja, nusmailinta nereikšmingu "tribūnų griovimo" klausimėliu, kuris vargu derinasi į serijinio pasisakymo antraštę "Kas nauja mūsų politikos akiratyje".

Gerb. Pirmininko pasisakymai Kuchel - Lipscomb rezolucijos klausimu yra reikalingi kai kurių korektūrų.

1. Jo tvirtinimas, jog "Kaliforniečių rezolucija, priešingai optimistų tvirtinimams, šioje sesijoje liko stalčiuose, nei nepajudinta" neatitinka tiesą. Atstovų rūmų užsienių reikalų komisijos pirm. kongresm. Morgan rugpjūčio 2 d. raštu oficialiai paprašė šios rezolucijos klausimu pasisakyti Valstybės departamentą. Atsakymas atėjo IX.29.

2. Neaišku ką LNT pirmininkas turį galvoje sakydamas: "Šioje sesijoje liko stalčiuose..." "...kitoje sesijoje reiks... viską pradėti iš naujo..."

Kongreso sesija nėra pasibaigusi, ji tęsis iki 1962 m. rugpjūčio mėn., ir nieko iš nauja pradėti nereikės. Reikės tik, kas įmanoma, pagerinti ir pastangas sustiprinti. Kaliforniečiai bus dėkingi, jei LNT pirmininkas duos pozityvų sustigijų.

3. LNT pirmininkas akcentuoja teisinių argumentų vertę, o politiniai, girdi "teisinius argumentus greičiau temdo, negu remia". Bet juk jo aptartas "teisinis argumentas" rezolucijoje eina pirmuoju punktu. Vad. "politinius argumentus" jis silpnina prielaidom, k. t. sovietai gali lietuvių perauklėti, JAV gali Lietuvos pasiuntinybę uždaryti ir t. t. Bet tai prielaidos, kurios gali pasitvirtinti, gali ir ne. Rezolucijos redakcija remiasi šios dienos realybe.

4. Palyginimas Ambasadorių konferencijos arbitražu su dabar norima iškelti byla yra netikslus. Ten sprendė Vilniaus priklausomybės klausimą, čia reikalaujama atstatyti Lietuvos suverenumą. Jei ir nepasisektų laimėti, bet nieko ir nebūtų pralaimėta.

Būtų galima pasisakyti ir dėl kai kurių kitų LNT pirmininko pareiškimų, bet iš vis V. Rastenis vertas padėkos, kad diskusijas K-L rezolucijos klausimu išvedė iš Naujienų demagogijos ir perkėlė į kultūringą plotmę.

J. VIEKŠNYS,
Los Angeles

yra ko pakalbėti... Bet apie tai vėliau, gal po visą knygą pasidairius. Dabar tik vienas mažas klausimukas A. Margeriui.

Utenos vaikų darželio vedėja A. Margeriui sakė, kad vieno vaiko auklėjimas (visas išlaikymas) valstybei atsieina 7,500 (senųjų) rublių per metus. Tai naujaisiais rubliais būtų 750.

Yra patirta (iš laiško) ir net iš kai kurių "vilniečių" pranešimų, kad pradžios mokyklos mokytojo vidutinė alga yra apie 60 rublių (senaisiais buvo apie 600) mėnesiui. Tai metinės mokytojo pajamos išeina apie 720 rublių. Vaikų darželio vedėjos atlyginimas, tenka spėti, yra maždaug toks pats, kaip ir pradinės mokyklos mokytojo.

Klausimukas A. Margeriui štai toks:

— Jeigu vaiko išlaikymas darželyje (našlaičių prieglaudoje) per metus atsieina 750 rublių, tai kaip pragyvena to darželio vedėja ir kiti mokytojai, turėdami tik po apie 720 rublių pajamų per metus?

Chicagos Marquette Park liuanistinės mokyklos jaunųjų vaidintojų grupė, kuri su dideliu pasisekimu keliose vietose suvaidino D. Augienės vaidelį Velykos, yra pakviesta lapkričio 5 d. vaidinti E. Chicagos, Ind. lietuviams. Nuotraukoje "vėlykė" E. Brazdionytė, su "zuikeliais" Narutis, Augutė, Krutulytė ir kt.

JEI DIPLOMATAI BŪTŲ ATLIKĘ SAVO DARBA, ŠIANDIEN NEBŪTŲ BERLYNO KRIZĖS...

Štai jau šešiolika metų, kai Vokietijos sostinė 75,000 tonų bombų sugriauta, yra apgulos padėtyje, izoliuota sala komunistiniame krašte. Ir jo padariniai šiandien graso susprogdinti pasaulį.

Kaip buvo prieita prie tokios padėties? Paprasčiausiai dėl sąjungininkų naivumo ir per didelio pasitikėjimo sovietais, į viską žiūrint pro pirštus.

Po Jaltos konferencijos, kuri įvyko 1945 m. vasario mėnesį, sąjungininkai visą dėmesį kreipė į būsimosios Vokietijos organizavimą, nes nebuvo jokių abejonų, kad ji bus nugalėta. Buvo išdirbti principai okupacinėms zonomis ir sutarta dėl Kontrolės Tarybos Berlyne.

Tačiau per daug nerūpestingai tada anglo-saksai sprendė tą komplikotą klausimą, negalvodami, kad Stalinas apie savo sąjungininkus gali turėti kitokią nuomonę, kurios karo metu, bėdos priverstas, nesiteikė išryškinti.

Jau pirmomis okupacijos dienomis sovietai Berlyne stengėsi pasidaryti vieninteliuos šeimininkais. Generolo Parks pagalbinto Frank Howley susikirtimai su sovietais, buvo pirmieji ženklai vėlesniems nesutarimams.

FANK HOWLEY ATSIMUŠA Į UŽDARAS DURIS

Frank Howley, kuris per rakordinį laiką sąjungininkams išsilaipinus Europoje suorganizavo Cherburge administraciją, o vėliau, prasiveržus per Sig-

friedo liniją, ėmėsi organizuoti amerikiečių sektorių Berlyne, kai 1945 m. birželio 17 d. su savo patarėjais prisistatė sovietų užimtoje pirmoje linijoje, rusai pasakė: stop.

Po ilgų derybų jie leido komisijai važiuoti iki Babelbergo, bet toliau Žukovas uždraudė jiems keliauti. Howley atsitraukė, nes nenorėjo griauti draugystės, kuri buvo užsimezgusi tarp Maskvos ir Washingtono.

Bet būdamas ambicingas ir nenorėdamas atsisakyti nuo uždavinio, liepos 1 d. grįžo atgal ir jau pasiekė Grünwaldą. Rusai iš naujo pasipriešino. Vėl naujos derybos. Nekreipdamas dėmesio į rusų priešinimąsi, būsimame po karo amerikiečių sektoriuje Berlyne jis užėmė šešius savivaldybių namus ir iškėlė JAV vėliavą. Rusai buvo nustebinti, tačiau nusileido.

MAŽYTIS TRUPINĖLIS PRANCŪZIJAI

Dar 1944 m. rugsėjo 12 d. Londone sąjungininkų komisija, sprendama pokarinės Europos reikalus, Berlyną padalino į tris sektorius, kuriuos turėjo okupuoti sovietų, amerikiečių ir anglų kareiviai. Prancūzijos vardas šitame padalinime buvo praleistas. Tik po trijų mėnesių Jaltos konferencijoje, Churchillui reikalingam, buvo nutarta šito užnuodyto pyrago trupinėli duoti ir Prancūzijai. Stalinas ilgai priešinosi, bet pagaliau sutiko, kad tas trupinėlis būtų duotas iš amerikiečiams ir anglams pri-

klausančio gabalo.

Bet tada diplomatai visai nesvarstė, kaip sąjungininkai galės per sovietų užimtą Vokietijos teritoriją susisiekti su savo sektoriais.

1945 m. liepos 26 d. buvo pasirašytas visų keturių sąjungininkų protokolais, kurių šiandien Chruščiovas laiko tik paprastu popiergaliu. Šia meprotokole buvo Eisenhowerio diplomatinio patarėjo Roberto Murphy prierašas, kuris šiandien ir sudaro pagrindą Berlyno krizei.

Berlynas buvo paverstas sala sovietinėje teritorijoje ir reikėjo susitarti dėl ryšio kelių.

--Palikim šią smulkmeną išspręsti kariškiams, -- pasakė lengva širdimi Robert Murphy. Kariškiai ėmėsi šį reikalą tvarkyti. 1945 m. birželio 29 d. posėdy anglas Weeks pareikalavo susisiekti trijų geležinkelio linijų.

--Niet! -- atsakė Žukovas. --Duokit orinį koridorių! -- paprašė Eisenhoweris. --Niet! -- vėl atkirto Žukovas.

Diskusijos tęsėsi ilgai. Tik generolui Lucii Clay pavyko išgauti teisę naudotis viena geležinkelio linija Helmstedt - Magdeburg-Berlin, autostrada ir oriniu koridoriu 30 km pločio. Susitarimas buvo žodinis, nereikalaujant jokių garantijų, dėl tų ryšio kelių išlaikymo. Sąjungininkai dar vis naiviai pasitikėjo sovietais.

Bet šitą užsimiršimą kelius įtraukti į sutartį, sovietai vėliau panaudojo sąjungininkų izoliavimui Berlyne. Jie pamatė tų kelių silpnas vietas ir 1948 m. sausio 24 d. pirmą kartą ėmėsi akcijos prieš sąjungininkus.

ŽAIDŽIA SU TRAUKINIAIS

Vos tik išvykus anglų traukinių iš Berlyno, Marienburg, pirmoj pasienio stoty, rusai sulaukė jį, atkabindami vagonus su civiliais keleiviais ir praleisdami tik anglų kariškius, paaiškindami, kad tai darą dėl "techniškų kliūčių".

Po dviejų dienų istorija pasikartojo. Po to panašiai pasielgė su amerikiečių traukiniais. Pagaliau kovo 20 d. gen. Sokolovskis, pirmininkavęs Kontrolės Tarybai, apleidė posėdį, palikdamas nustebusius vakariečių generolus Clay, Robertson ir Koenig.

Tuoju po to sovietų administracija iš Maskvos gavo įsakymą sustabdyti visus traukinius ir sunkvežimius, jei nebus leista patikrinti jų krovinių ir keliaujančių asmenybes.

Clay pasiuntė vieną traukinį su ginkluotą sargybą, bet rusai jo nepraleido, nustumdami į atsarginius bėgius ir pralaikydami keletą dienų. Galima buvo prasisiveržti tik jėga. Bet kokios būtų to pasekmės? Washingtonas neleido imtis tokios rizikos. Buvo prieita kito nutarimo, Berlyną aprūpinti oriniu tiltu, panašiai kaip buvo daroma Azijos pietryčiuose. Berlyną išmaitinti ir aprūpinti kuru kasdien reikėjo pristatyti po 4,500 tonų krovinių.

Nežiūrint didelių išlaidų, orinis tiltas atliko savo uždavinį ir sovietai nuėmė suvaržymus. Bet šiandien jie vėl stengiasi, gal kiek kitokiu manevru, izoliuoti Berlyną ir sako, jei amerikiečiai bandys atnaujinti orinį tiltą, tai bus laikoma "casus belli".

Ir viso to nebūtų jei amerikiečių diplomatai, nebūtų simpatizavę sovietams, ir pačioj pradžioj būtų tinkamai atlikę savo darbą...

New Yorko vyrų oktetas pirmą kartą pasirodęs Waterburio lietuvių visuomenei LB ruoštame koncerte spalio 7 d. susilaukęs didelį pasisekimą. Nuotraukos iš kairės: A. Ilgutis, V. Daugirdas, R. Kezys, J. Nakutavičius, K. Simanavičius, V. Alksninis, L. Ralys ir V. Aukštikalnis. Prie pianino oktetą vadovavo A. Mrozinskas, A. Eidukevičiaus nuotrauka

PRIEŠATOMINIS SUBATVAKARIS

Su batvakariams rengti komisijos pirm. inž. Edm. Ciba s pasirūpino, kad Bostono lietuviai, bent subatvakarių lankytojai, būtų painformuoti apie šio meto ypač aktualų reikalą — priešatominę slėptuvę. Spalio 21 d. vakare, ALT S-gos Bostono sk. namuose, ta tema kalbėjo inž. Eug. Manomaitis.

Inž. Eug. Manomaitis priešatomine slėptuve pradėjo domėtis jau prieš trejetą metų. Metai, kai jis tuo reikalu susirio su civilinės apsaugos įstaiga Washingtono, D. C. Pradžioj atsakymas buvęs "rūpinkitės patys savimi," bet dabar eilė inž. Eug. Manomaičio sugestijų jau darosi gyvenimo tikrovė.

Pailiustruodamas savo paskaitą visa eilė braižinių, prelegentas vaizdžiai apibūdino pačią priešatominę slėptuvę, kokia ji turėtų būti, kalbėjo apie kelių dydžių vandenilinių ir atominių bombų sprogdimo padarinius ir kaip nuo jų apsisaugoti.

Inž. Eug. Manomaičio nuomonė, jeigu JAV ištiktų puolimas atominėmis bombomis, tai jos būtų 20 megatonų stiprumo. Prieš tokią sproginių projektuojama ir jo slėptuvė, kuri tam tikrame nuotoly nuo sprogdimo centro tikrai galėtų išgelbėti žmogaus gyvybę.

Inž. Eug. Manomaitis tarė, kad atominis karas gali būti baisus, bet jis nebus toks siaubingas, kaip jį piešia kai kurie JAV spaudos.

nis tiltas atliko savo uždavinį ir sovietai nuėmė suvaržymus. Bet šiandien jie vėl stengiasi, gal kiek kitokiu manevru, izoliuoti Berlyną ir sako, jei amerikiečiai bandys atnaujinti orinį tiltą, tai bus laikoma "casus belli".

Ir viso to nebūtų jei amerikiečių diplomatai, nebūtų simpatizavę sovietams, ir pačioj pradžioj būtų tinkamai atlikę savo darbą...

radio ir televizijos žmonės. Visi žinom, kad JAV informacija nėra saugi nuo įtakos, kuri turi uždavinį kelti šiam krašte paniką ir tokiu būdu tarnauti priešui. Bet būtų labai gerai, kad JAV vyriausybė rimčiau susirūpintų piliečių apsauga ir pradėtų bendruomeninių slėptuvių statybą.

Vakary Vokietija, kiek inž. Eug. Manomaitis turi žinių, priešatomines slėptuves stato plačiu mastu ir vokišku planingumu. Jis mano, kad ir šio krašto vyriausybė netrukus supras reikalo svarbą ir imsis konkrečių darbų, nes, kai piliečiai bus apsaugoti, kiek įmanoma, saugiom slėptuvėm, brangus atominis puolimas neturės itin didelės reikšmės, o tuo pačiu gal ir karo bus išvengta.

Tuo tarpu, kol vyriausybės pastangų nematom, patys turim priešatomines slėptuves statyti. Jos taip reikalingos, kaip šaldytuvai ir elektros šviesa, — baigė inž. Eug. Manomaitis.

Buvo visa eilė klausimų, į kuriuos prelegentas atsakė. Aplamai inž. Eug. Manomaičio paskaita buvo gerai paruošta, turininga, įdomi. Berods, visi subatvakario dalyviai dabar jau turi bent elementarinį supratimą apie atomines bombas ir galimumus nuo jų apsisaugoti.

Kiek plačiau šiame subatvakary buvo painformuota apie B. Armonienės knygą Palik savo ašaras Maskvoj, raginta, kad lietuviai ne tik patys ją nusipirktų, bet ir savo bičiuliams amerikiečiams ją dovanotų.

Subatvakarį iš New Yorko aplankė Dr. N o a k a s su ponja ir p. Č e k a s su ponja iš Providence. Viešnių ir svečių buvo apypilinė salė, nuotaika jauki, S. T.

LIETUVOS LANKYTOJŲ...

(Atkelta iš 3 psl.)

kartoti tai, ką bolševikai patys trimtais visam pasauliui trimtuoja!

Tiesia neretai gali būti reikalinga ir naudinga iš visai patikimų šaltinių patikrinti, teisingas ar neteisingas kažkieno kietai palaikomas nusistatymas, kad visi bolševikų pasigyrimai laikytini grynų melu, tuščia propaganda. Tokį nusistatymą reikia patikrinti, jeigu kam dar nepakanka argumentų, kalbančių apie jo klaidingumą ir net žalingumą.

Taigi, štai, iš tų lankytojų žodžių, nuotraukų, filmų galima (ir naudinga!) įsitikinti, kad ir Aušros Vartai Vilniuje tebėra, kad Trakų pilis gražiai restauruojama, kad ir "Kauno jūra" (jau dažniau vadinama kulių, "Kauno marių", gal netrukus pries ir prie visai normalaus "Kauno ežero" pavadinimo) yra ne popieriuje, o ties Pažaisliu, ir tt.

Bet kalbos vien apie tuos da-

lykus sudaro tik kreivą vaizdą, nes ne juose gyvenimo esmė, ir ne algose, ne kainose, ne skurdžiame ar gerame apsigimime, ne būtų pigume ar ankštume ir stokoje, net ne maisto stokoje ar gausume: tos rūšies bėdų ir laimėjimų visur mažiau ar daugiau yra. Daug svarbesnė yra laisvės ir baimės problema ir iš to susidaranti savi-jauta visame gyvenime. Bet to, iš vienos pusės, per trumpą laiką (ir dėl tos pačios laisvės stokos, dėl tos pačios baimės) niekas negali išsamiai patirti, ypač negali to patyrimo paremti išsamesniais duomenimis, o iš kitos pusės, net ir tai, kas nuotrupiškai patiriama, nesaugu čia viešai pasakoti.

Ne tik yra pagrindo spėti, bet ir tikrai žinoma, kad toki pasakojimai labai greit gali aidu atsiliepti tenai, ir jeigu tas aidas bolševikų valdžiai atrodytų nemalonius, tai nemaloniai jis atsilieptų ir visiems tiems, su kuriais toks iškalbingas lankytojas buvo susitikęs.

TIK PERGYVENIMO PASIDALINIMAS

Todėl visiškai būtų nepagrįstas lūkestis, jei kas tikėtųsi, kad esamomis sąlygomis dabar kas nors Lietuvoj apsilankęs galėtų parvežti "išamų politinį pranešimą". Kad to negali būti, žino (bent turėtų žinoti) kiekvienas, kas ryžtasi tokiai kelionei. Viskas, ko iš tokios kelionės galima tikėtis, tai pamatyti pasilgus-tas vietas, susitikti pasilgus-tas žmones. Tokio pamatyto ir susitikimo kaina, susitvarkymas bent tam laikui, nuo bet kokio regimo priešiško rusų bolševikų ir jų kvailių įsivieš-patavimui Lietuvoje, pasiryžimas paklusniai skaitytis su faktu, kad jį dabar galia ir valia Lietuvoj, ir elgtis taip, tarytum pripažįsti, kad jie turi teisę tau ir visiems tenai įsakinėti, o tu nemurmėdamas su tuo sutinki ir dar linksma veidą rodi...

Bet ir šitaip pabuvoti Lietuvoje -- juk tai didelės, ne tik asmeninės, bet ir tautinės pergyvenimas. Bent dalinius tokių pergyvenimų papasakojimus girdėdami ar skaitydami, ir mes kiekvienas lyg kartu "lankomės" tenai, ir mes iš dalies dalinamės tuo didžiu pasilgto apsilankymo pergyvenimu. Dėl to ir esam godūs tokiems papasakojimams, net jeigu jie ir apvilia lūkestį to, kas laukia tikros šviesos pluošto iš Lietuvos, sklandančio iš tautinės - valstybinės o ne vien iš asmeninės plotmės.

ROCHESTER

Minima Jungtinių Tautų savaitė

Rochesterio miestas plačia programa, mini J. T. savaitę. Viena minėjimo programos dalių įvyko pirmadienį, spalio 23 d., kai buvo tautybių vardu sodinama medžiai gražiame Cobbs Hill parke, Culver Rd.

Medžius pasodino estai, vengrai, italai, latviai, lietuviai ir ukrainiečiai. Lietuviai pasodino lietuvišką liepą. Sodavimo ceremonijoje dalyvavo miesto meras Peter Barry. Lietuvius atstovavo ALTo vardu Petras Norkeliūnas, ALB-nės vardu Dr. Antanas Klimas ir gražiai reprezentavo tautiniuose rūbuose ponja Ema Užemienė.

Miesto meras savo žody paminėjo, kad šie medeliai, įvairių tautinių grupių pasodinti, šiame parke tegu simbolizuoja ir J. T. laisvės pagrindais kuriamą tautų vienybę.

Dr. A. Klimas pasakė trumpą žodį lietuviškai ir angliškai primindamas, kad J. T. besirūpindamos Azijos ir Afrikos tautų nepriklausomybe, nepamirštų ir Vidurio Europos tautų, kurios šiandien yra komunizmo priepaudoj ir kurios turi senas valstybinio nepriklausomo gyvenimo tradicijas.

Tokiu būdu J. T. susilauks visuotinos pasaulio tautų paramos.

J. T. savaitę rengia Junior Chamber of Commerce.

V. V.

LIETUVIŠKI SCRIAI, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪSIES RUKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVEJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.
Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠĮ KUPONĄ

Prašau atsiųsti

Nurodykit prekę

Nurodykit adresą:

Name

No.

Street

City

State

KVIEČIAMĖ PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

Bishop 2-1397

JUOZAS ŠIUŠIS, gyvenęs Argentinoje San Martin mieste, savo namuose turi surinkęs įvairių lituanistinių straipsnių. Čia jis stovi prie paties pasigaminato sieninio albumo, kuriame yra suklijavęs įdomesnius straipsnius ir nuotraukas iš Lietuvos gyvenimo.

P. Ožinsko nuotrauka

Miss ALBINA R. CERMAK, respublikonų kandidatė į Clevelando miesto mayorus, lankėsi Dirvos redakcijoje ir trumpame pašnekesy supažindino su savo planais dėl Clevelando miesto ateities, kaip paruošti naujų darbų, baigti su oro ir ežero užteršimais, įvesti saugesnį gyvenimą ir duoti už prieinamą kainą geresnį susisiekimą.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Miss Albina R. Cermak, respublikonų kandidatė į Clevelando miesto mayorus, turinti eilės metų patyrimą tvarkant visuomeninius reikalus, yra giliai išstudijavusi Clevelando miesto ateities reikalus. Ji argumentuodama tvirtais faktais kritikuoja dabartinę miesto demokratų administraciją, ypatingai blogai paruoštą miesto atnaujinimo planą. A. R. Cermak kandidatavimo pažadai Clevelando visuomenei yra išdėstyti šio numerio skelbime.

• J. P. Palukaitis nuo spalio 26 d. išvyko dviem savaitėm atostogų.

Parengimų kalendorius

LAPKRIČIO 4 D. SLA 14 Kuopos gyvavimo 60 metų sukaktuvių minėjimas.

LAPKRIČIO 18 D. Neo Lithuania metinė šventė Continental Ballroom salėje.

LAPKRIČIO 25 D. L.V.S. Ramovės rengiamas kariuomenės šventės minėjimas.

GRUODŽIO 2 D. Lituanian Village bendrovės šokių vakaras Lietuvių salėje.

GRUODŽIO 30 D. Vysk. Valančiaus Lit. mokyklos eglutė Šv. Jurgio parapijos salėje.

GRUODŽIO 31 D. Naujų Metų sutikimas, Naujos parapijos salėje, Rengia L. B. abi apylinkės".

SAUSIO 7 D., 1962 Šv. Kazimiero Lit. mok. eglutė Naujojo Parapijoje.

DOLERIAI IR CENTAI

DIDŽIAUSIAS DARBDAVYS PASAULYJE

Amerikos gynybinių reikavimų išlaikymas reikiam lygyje yra didžiausias laisvojo pasaulio biznesis. Atrodo, kad sovietų kariuomenės pastangos apima daugau žmonių, bet jų biudžetas yra mažesnis.

JAV Gynybos Departamento dabartinis metinis biudžetas siekia virš 41 milijonų dolerių. Gynybos sekretorius Robert S. McNamara neseniai kongresmanams ir spaudos atstovams kiek plačiau paaiškino gynybos išlaidas. Pavyzdžiui, kiekviena Minuteman raketa, paleista nuo žemės, kainuoja \$3,200,000. Minuteman paleista nuo specialaus traukinio vagono jau kainuoja \$5,000,000. Polaris raketa, įmontuota povandeniniam laive, kalba apie \$9,700,000 investiciją.

Gynybos sutartys gaminant įvairius ginklus ir juos pristatant JAV ginkluotom pajėgom yra stiprus ramstis krašto \$505,000,000,000 ekonomijai.

Vėliausi Washingtono statistiniai duomenys rodo, kad 2,488,641 žmonės dabartiniu laiku yra įvilkti į karines uniformas. Metinė algų sąskaita siekia jiems

\$10,808,000,000. Kariuomenės eilinis gauna \$51.30 mėnesinės algos. Generolo mėnesinė alga siekia \$1875. Generolas, pasinaudodamas visais galimais algos priedais, gali savo mėnesinę algą pakelti iki \$2692.

Gynybos Departamentas balandžio 1 dieną turėjo 1,035,044 civilių tarnautojų. Šių tarnautojų metinės algos sąskaita siekė \$5,974,000,000. Civilių tarnautojų algos siekia nuo \$31.85 savaitei iki \$18,500 metams Gynybos Sekretoriaus metinė \$25,000 alga yra pati didžiausia civilių tarnautojų grupėje (Būdamas Ford Motor Co. prezidentas McNamara gavo \$500,000 metinės algos.)

Gynybos departamento išlaidos paliečia beveik kiekvieną JAV vietovę. Clevelandas taip pat gali būti geru pavyzdžiu. Clevelande yra apie 2,000 civilių gynybos departamento tarnautojų. Apie 1000 vyrų ir moterų, įvilktų į karines uniformas, yra įvairiose kariuomenės bazėse. Metinės algų sąskaitos civilių ir uniformuotų tarnautojų, siekia \$15,000,000. O pagal armijos, laivyno ir aviacijos pranešimus, Clevelando pramonė išpildo apie \$1,000,000-000 vertės įvairių užsakymų.

1962 M. SAUSIO 20 D. Clevelando Vyrų Okteto koncertas -- balius Naujosios parapijos salėje.

SAUSIO 20 D. Lietuvių salėje Vlado Braziulio Vad. dramos studijos premjera. Uošvė -- B. Sruogos 3 v. komedija. Režisuoja V. Matulionis.

1962 m. VASARIO 3 D. LSK Žaibo vakaras -- koncertas Slovenian Auditorium.

1962 m. GEGUŽĖS 12 D. Dirvos jaunųjų talentų varžybų koncertas Slovenian Auditorium.

1962 m. RUGSĖJO 29 D. Dirvos metinis spaudos balius -- koncertas.

K. GAIDŽIŪNAS

Solistė NORA BRAZIULIENĖ dainuos SLA 14 kuopos jubiliejiname koncerte, kuris įvyks Clevelande, Lietuvių salėje lapkričio 4 d. L. Briedžio nuotrauka

Grand St., Brooklyn II, N. Y.) gaunamus drabužius surūšiuoja, supakuoja, nuveža į uostą.

Rūšiuojant drabužius paaiškėjo, kad kai kurios kolonijos prisijungia visai nudėvėtus, vartojami netinkamus, o už jų atvežimą reikia mokėti. Todėl neduokite tokių drabužių, kurių jau negalima nešioti, nes susidaro bereikalingų išlaidų ir darbo. Nuoširdžiai esate prašomi duoti ne tik gerus drabužius, bet taipogi avalynę, baltinius, patalynę, ypač paklodes ir kaldras. Jie vargšai, būdami per 17 metų tremtyje, tų dalykų negali nusipirkti.

Šią vasarą būdamas Vokietijoje mačiau jų skurdą ir patiriau jų trūkumus. Kai į stovyklą ateina Balfo drabužiai, žmonės sustoja iš vakaro eilėse ir per naktį išbūna, kad gautų geresnį švarką ar kurį kitą apdarą.

Likusieji Vokietijoje lietuviai yra geradariams labai dėkingi ir prašė, kad mes jų neapleistume.

Š. m. spalio 25 d. laivu iš New Yorko išsiuntus į V. Vokietiją tremtiniais 5,930 sv. drabužių ir 890 sv. avalynės, Balfo sandėliai liko tušti.

KAN. J. B. KONČIUS,
BALF pirmininkas

BALFO DRABUŽIŲ VAJUS

Antrojo pasaulinio karo pabaigoj Vokietijoje lietuvių pabėgėlių buvo apie 60,000 asmenų. Apie 6%, tai yra apie 3,600 negalėjo išemigruoti, nes buvo seneliai, ligoniai (daugumoje džiovininkai), našlės moterys su mažais vaikais ir tt.

Dar dabar Vokietijoje yra apie 1,500 vaikų nuo 1 iki 16 metų amžiaus. Kai kurie iš jų gauna iš vokiečių valdžios pašalpą, tačiau jos dažnai neužtenka net maistui. Todėl Balfas parūpina iš Amerikos valdžios maisto produktų ir siunčia lietuviams į Vokietiją. Lietuvių kolonijose surinkamus vartotus drabužius irgi siunčiame mūsų žmonėms į Vokietiją ir į Lenkiją.

Vokiečių valdžia gerai žino, kad iš gaunamos šalpos žmonės negali padariau pragyventi, todėl pati valdžia apmoka transportą už Balfo siunčiamą maistą ir drabužius. Balfo Centre (105

VISAIS APDRAUDOS REIKALAIS,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraitis į atstovę

**PAULINA
MOZURAITIS-BENNETT**
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

CLEVELANDIEČIAI,

KAIP JŪSŲ KANDIDATE Į MAYORUS
PASIZADA CLEVELANDO PILIEČIAMS

ALBINA R. CERMAK

1. Naują progreso laikotarpį.
2. Paruošti tūkstančius naujų darbų Clevelande ir naujai pramonei galimybes.
3. Pozityvią programą baigti oro ir ežero užteršimus.
4. Kovą prieš šukšlynus ir nesaugias gyvenvietes.
5. Programą duoti geresnį susisiekimą už prieinamą kainą.

6. Pilną Clevelando St. Layrence Seaway uosto įrengimą.

Į Clevelando Mayorus
GERESNIAI CLEVELANDUI

X ALBINA R. CERMAK

RINKIMAI, ANTRADIENĮ, LAPKRIČIO 7, 1961

Cermak for Mayor Committee,
JAMES J. LIVINGSTON, Chairman
3742 W. 169th St. Cleveland, Ohio

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

4% **SUPERIOR SAVINGS**

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

SAVE BY MAIL POSTAGE PAID BOTH WAYS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

Brazilijos lietuvaitė rašytoja Gražina S. Boleckienė su savo tėveliu Rio de Janeiro. P. Ožinsko nuotrauka

Pasakykite savo bankininkui, savo advokatui ar savo agentui

Pasakykite jam, kad jūs norite Louisville Title Insurance Company apdrausti jūsų nekilnojamą turtą... ir jūs galėsite džiaugtis maloniausiu jausmu, bet kada turėtu apie bet kokią nuosavybę.

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.
The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave., N. E.
Phone MA 1-2075

KAS IR KUR?

• Visiems lietuviams rašytojams pranešama, kad Dirvos romano konkurso taisyklės baigiamos paruošti ir greit bus paskelbtos. Premijai J. Čėsna yra paskiręs 1000 dolerių. Premijós įteikimas įvyks 1962 m. rugsėjo 29 d. Clevelande, Dirvos metinėje šventėje. Rankraščius komisijai reikės pristatyti bent pusantro mėnesio anksčiau, kad komisija galėtų juos laiku perskaityti.

• Antano Škėmos Raštų Išleidimo Fondui įnašus prisuntė Henrieta ir Vytautas Vepštai \$50.00, J. Kutra \$10.00, J. Soliūnas \$10.00, dr. Vytautas Tauras \$10.00. Norintieji prisidėti prie rašytojo Antano Škėmos vėliausių darbų išleidimo įnašus prašomi siųsti Fondui adresu: Dr. Jonas Valaitis, 2547 W. 45th St., Chicago 32, Ill.

Kapitonas FELIKSAS MARCINKUS, buvęs vienas pirmųjų Nepriklausomos Lietuvos prekybinio laivyno kapitonų, bolševikams okupuojant Lietuvą, pasitraukė į Vakarų ir vėliau apsigyvenęs Australijoje, sulaukęs 56 metų amžiaus, rugsėjo 30 d. mirė. Spalio 5 d. buvo palaidotas Sydneyje priemiesčio Rookwood kapinėse.

• Antanas Pavasaris, gyvenęs Caracase, Venezueloje, aktyviai reiškiasi dainos mene. Jis ir šiais metais dalyvavo Escuela Nacional de Opera spalio mėnesį įvykusiam sezono. Dainavo Madame Butterfly, Tosca pastatymuose.

• Dantų gydytoja Irena Trinkūnaitė, siekdama aukštesnio mokslo laipsnio, specializuojasi Venezuelos Centraliniam Universitete.

• Vasario 16 Gimnazijos 135 rėmėjų būrelis rugsėjo 30 d. pabaigė devintus savo veiklos metus. Šių metų būvyje, atseit 1960. X. 1 — 1961. IX. 30 laikotarpyje, būrelio nariai sudėjo šias dolerių sumas: D. Adomai-

Nori atgaivinti "Darbą"

Ryšium su lapkričio 4-5 d. Bostone įvykstančiu socialistinės Lietuvių Darbininkų Draugijos suvažiavimu, lietuvių socialistų veteranas Steponas Kairys "Darbo" žurnalo atgaivinimą nurodo kaip svarbiausį suvažiavimo uždavinį, ragindamas to uždavinio dar kartą imtis "senajai gvardijai".

Primindamas, kad jau kuris laikas "Darbas" nebeišeina, S. Kairys rašo "Keleivyje":

— Ir liūdniausia tas, kad su tuo skaudžiu nuostoliu lyg pradėdame apsiprasti, iš dalies tuo veikiami, kad "Darbo" ankstyvesnių jaunųjų bendradarbių dalis panoro ieškoti naujų dievų ir nuo mūsų atšlijo.

— Mes, kiek dar turime savo tarpe idėjos draugų, kuriuos, kad ir pasilpusius kojomis, bet nepalaužtus jų įsitikinimuose, galime draisiai įrašyti į senosios gvardijos gretas. O senoji gvardija nepasiduoda ir nepakenčia, kad bet kas drįstų išniekinti jos vėliavą. Tegu būsimas LDD suvažiavimas, išsirinks naują vadovybę, ją įpareigoja visų pirma sumobilizuoti senosios gvardijos jėgas ir leisti "Darbą" toliau.

tis — 12, St. Budėjus — 24, V. Balukienė — 12, Ged. Kačanauskas — 24, K. Leonaitienė — 12, B. Masiulis — 24, Evd. Masiulis — 24, Visy. Masiulis — 24, dr. Pr. Mažeika — 24, T. Mickevičienė — 12, Kl. Stankūnienė — 24, Al. Tornau — 24, Aur. Bartkaitė — 18 ir Ged. Biskis — 5 (kartinė auka). Tatai su iš pirmesnių metų likusiais \$7.00 sudarė \$270 sumą, iš kurios gimnazijai pasiūsta \$255. Tuo būdu iš tos sumos dabar einantiems metams liko \$15. Būreliui vadovauja B. Masiulis, Chicagoje.

• Bronės ir a. a. Jono Paplėno dukterys — Aukšė trečiuosius metus studijuoja Urbanoje, o Rūta pradėjo medicinos sesers studijas.

• Dvylika premijuotų knygų, šalia daugelio kitų, yra metinio išpardavimo sąrašė. Šias knygas gausite žymiai pigiau, kainą dabar iš Gabijos leidyklos. Sąrašų prašykite šiuo adresu: Gabija, 87-85, 95 St., Woodhaven 21, N. Y.

Komp. Broniaus Budriūno vadovaujamas vokalinis ansamblis, kuris spalio 21 d. Los Angeles įvykusiame Balfo koncerte puikiai išpildė ištraukas iš operų. Stovi iš kairės: V. Dičiūtė, Pr. Baltakis, B. Raivydytė, E. Skystimas, J. Čekanauskienė, J. Polikaitis, Ž. Stroputė, R. Dabšys, E. Vilimienė, ansamblio vadovas muz. Br. Budriūnas ir akomponiatorė A. Dotts.

JONĖ KONDRATAVIČIŪTĖ -- ISTORIJOS MOKSLO MAGISTRAS

Maironis šaukė mus paimti arklą, knygą, lyrą ir eiti Lietuvos keliu.

Arklą ir lyrą išmušė mums iš rankų piktas Lietuvos pavergėjas. O tūkstančiai, knyga šventai tikėję laisvosios Lietuvos šviesuolių, atsidūrė svetimų kraštų fabrių dūmuose ir įvai-

nuose, sprendžia galvosūkiškas problemas jų sudėtingose laboratorijose. Čia tenka rungtis su įvairių rasių bei tautų gabiausiaisiais. Ir reikia pripažinti, kad lietuvių vyrai ir mergaitės, tas rungtynes puikiai atlaiko, tuo įrodydami savo dvasinį gabumą, savo kūno tvirtumą ir valios

Jonė Kondratavičiūtė

rių kitokių darboviečių dulkėse. Bet jų sieloj rusenanti meilė knygai ir mokslui liko įdiegta jų vaikų širdyse. Tūkstančiai lietuvių jaunimo kopia aukštųjų mokyklų laiptais, varto begalines eiles knygų jų gausiuose knyg-

ryžtingumą. Labai didelis nuostimtis mūsų studijuojančiųjų sėkmingai baigia aukštuosius mokslus. Nereitas vainikuojamas ir keliais mokslo laipsniais. Tai gražu, ir kiekvieno lietuvių širdžiai miela. Tačiau liūdesys užgula širdį, kai pasidairai po įvairius mūsų tautinius susibūrimus ar pavartai mūsų spaudą, ir nematai daugelio tų švitančiais veidais jaunų šviesuolių mūsų tarpe. Pernelyg žymus jų skaičius nutrūpa nuo mūsų tautos, pamiršdami ir tėvų kraują ir žemės druską to mie-lo krašto, kuris davė jiems ir šviesius gabumus ir dailų, tvirtą kūną.

Tad dvigubai malonu sveikinti tuos mūsų naujus šviesuolius, kurie, ir laimėję mokslo laurus, toliau žengia lietuviškose gretose. Taip Los Angeles lietuvių pasitinka neseniai garsaus Chicago Universiteto istorijos magistro laipsniu (Master of Arts in History) apdovanotą Jonė Kondratavičiūtę.

Jonutė išvydo pasaulį laikinėj sostinėj Kaune. Pirmuosius mokslo žingsnius pradėjo Gedimino mieste -- Vilniuj. Istoriniais turtais gausus Vilnius paliko jai gily įspūdį ir, reikia manyti, vėliau įkvėpė jai norą giliau pažinti senovės laikus. Kai karo audros ją su tėvais nubloškė į Bavarijos Alpių papėdes,

Kur besimokydama, Jonė Kondratavičiūtė niekada nenutrūko nuo lietuviškojo gyvenimo. Ji buvo aktyvi skautė tiek tremtyje Vokietijoje, tiek New Yorke ir Los Angeles. Ji giedojo Apreiškimo parapijos chore Brooklyne. Veikė Lietuvių Studentų Sąjungoje bei Santaroje, ir buvo tų abiejų organizacijų skyrių sekretorė Los Angeles, o Santaros Chicago skyriaus valdybos narė. Ji dalyvavo trijose Santaros konferencijose Tabor Farmoj, darydama pranešimus. Jonė matome beveik visuose Los Angeles lietuvių minėjimuose, vaidiniuose, koncertuose ir pobūviuose. Ji godžiai skaito lietuvių literatūrą ir gyvai seka mūsų spaudą.

Jonė Kondratavičiūtė eina Lietuvos keliu.

Nėra abejojimo, kad jos lietuviškumui tvirtus pagrindus padėjo kaip ir jos mokslo įgalinimo, jos tėvai Jadvyga Nacevičiūtė ir Vladas Kondratavičiai. Jie yra nuolatiniai Dirvos ir kitų lietuviškų laikraščių skaitytojai, Lietuvių Enciklopedijos ir lietuviškų knygų rėmėjai. Lietuvoje Vladas Kondratavičius buvo Susisiekimo Ministerijos referentas, o Jadvyga buvo gailėtingoji sesuo. Dabar jie savo sumanumu ir sunkiu darbu yra įsigiję savarankišką biznį Los Angeles mieste.

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

LAPKRIČIO 4 - 12 D. Australų ir vietos dailininkų dailės paroda Čiurlionio Galerijoje.

LAPKRIČIO 4 D. Našlių-Našliukų klubo metinis banketas Lietuvos Vyčių salėje. 7 val. vakaro.

LAPKRIČIO 4 D. Pianisto Andriaus Kuprevičiaus rečitalis Jaunimo Centre 8 val. vakare. Rengia Santaros Šviesos Federacija.

LAPKRIČIO 4 D. D. L. Kuni-gaikštienės Birutės karių šeimų moterų draugijos koncertas -balius Western Ballroom salėje.

LAPKRIČIO 5 D. Tėvų marijonų sidabrinės kunigystės jubiliatų kun. Vytauto Bagdonavičiaus, kun. Vincento Andriūškos ir kun. Kazimiero Vengto pagerbimo vakarienė Martinique restorane.

LAPKRIČIO 5. D. Chicagos Skautininkų Ramovės popietė Jaunimo namuose parėmimui jaun. skautams-ėms lituanistinio spalvavimo sąsiuvinio išleidimo.

LAPKRIČIO 5 D. Tėvų marijonų sidabrinės kunigystės jubiliatų kun. Vincento Andriūškos ir kun. Kazimiero Vengro pagerbimo vakarienė Martique restorane.

LAPKRIČIO 6 - 7 D. D. Marquette Parko Šv. Kazimiero Sėserių Rėmėjų 8 sk. bazaras parapijos salėje.

VAIKO GRAŽIAUSIOS NUOTRAUKOS KONKURSAUS

Nuotraukoms siųsti paskutinis terminas yra 1961 m. lapkričio 1 d.

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 87, Pranas Marčinskas, 11 mėn. amž. iš Los Angeles, Calif. Nuotrauka L. Kančausko.

Chicago lietuvių Vyčių choras su dirigentu Faustu Strolia ruošiasi savo metiniam koncertui, kuris įvyks Jaunimo Centro salėje lapkričio 12 d.

Z. Degučio nuotrauka